

Բ Ի Ի Ր Ա Կ Ն

Հ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

ԻԵ. ՏԱՐԻ

24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1907

ԹԻԻ 48

ՊԱՆՔ ՏԸ ՓՈԱՆՍԻ

ՎԻՃԱԿԸ 1847ԻՆ

500 Ֆր.նոց Բաժնեքուղքեր

ՄԻՆՁՆԻ 20,000 ՖՐ.Ի ԲԱՐՁՐԱՅԱԾ

×

Պանք տը Ֆռանս, Եւրոպայի է՛ն հարուստ Պանքան, իր հիմնարկութեան թուականէն՝ 1803էն մինչեւ հիմա բառին սեղմ առումով վճարմանց դադարում ունեցած չէ: Բայց ի փոխարէն ունեցած է դրամական տագնապալի շրջաններ: Եւ այս շրջաններուն մէջ Պանքան ա՛յնպիսի միջոցներու դիմած է որ եթէ անոնք հիմա ի գործ դրուէին, վճարմանց դադարում բառով պիտի որակուէին: Պանք տը Ֆռանս՝ Ֆրանսոյի առաջին պանքան չէ: Անկէ առաջ հիմնուած են Պանք Ռուսեալը, Լա Քէս տ'էսքօնթը, որոնք քանի մը տարի յաջող գործեր ընելէ ետքը դադրած են, ահագին վնասներ պատճառելով Ֆրանսոյի ժողովրդեան:

1716ին Սկովտացի երմաագէտի մը՝ Լօյի վարչութեամբ հիմնուեցաւ առաջին Պանքան, որ 6 միլիոն Ֆր. դրամազուոյ ունէր, 1200 թուղթերու բաժնուած: Այս Պանքան իր մատուցած օգտակար ծառայութիւններուն համար ա՛յնքան գնահատուեցաւ և ա՛յնքան մեծ վստահութիւն շահեցաւ որ երկու տարիէն Պանք Ռուսեալ կոչուեցաւ: Արդարեւ

Ֆրանսայի մէջ տոկոսի սակը իջաւ, վաճառականութիւն և ճարտարութիւն ծաղկեցան և տնտեսական զարգացումի դարադուրս մը բացուեցաւ։ Ասով, Պանք Ռուսեալ արգարացուց իրեն տրուած վարկը։ Յաջողութեան այդ օրերուն մէջ Պանք Ռուսեալի բաժնեթուղթերու գինը հետզհետէ բարձրացաւ, և հասարակութեան մեծ մասը, այդ շահէն չզրկուելու համար, ծախեց իր գոյրը և բաժնեթուղթ գնեց։ Այս կերպով, Պանք Ռուսեալի 500 ֆրանց թուղթերը հարիւր անգամ աւելի արժէք ունեցան և մինչեւ 20 000 ֆրի բարձրացան։ Սակայն պանքային վարիչները վարկին սահմանը ա՛լ աւելի ընդարձակել ուզեցին, աւելի մեծ շահերու ետեւէ ինկան, ու այս պատճառաւ Պանքան սնանկացաւ քիչ ատենէն, Պանք Ռուսեալ կոչուելէն երկու տարի ետքը։ Միլեառներ փճացան, դրամադուրներ անյայտ եղան, և այս կարեւոր հաստատութեան հեղինակը, Լօ, ժամանակին կարող ելժնադէտ տնտեսագէտներէն մին, գնաց Վենետիկ և հոն մեռաւ լքուած ու արգահատելի վիճակի մը մէջ։

Այս ճախողութիւնը ա՛յնքան ցնցեց Ֆրանսայի առեւտրական հրապարակը, որ մինչեւ յիսուն տարի ո՛ր է է ձեռնարկ չեղաւ ընկերային կեդր. պանքա մը հիմնելու։

1776ին Քէս ա՛խքօնդ անունով հաստատութիւն մը հիմնուեցաւ։ Այս պանքան, իր հիմնարկութենէն քանի մը տալի ետքը, 1793ին, ա՛յն ստորիճան նեղուեցաւ որ Ֆրանսական կառավարութիւնը հարկադրուեցաւ միջամտել և անոր հրապարակ հանած տոմսերուն բռնի ընթացք (cours forcé) տուաւ։ Ասիկա կը նշանակէ որ Պանքան իր պարտքին համար տուած մուրհակներուն նոր պայմանաժամ առաւ բռնի, ու այսպէս միայն կրցաւ կանգուն մնալ։

1789ին Քէս ա՛խքօնթ դարձեալ անհնարին տագնապներու մատնուեցաւ և վերջապէս 1793ին փակուեցաւ, բաւական վըաս պատճառելով իր գործակիցներուն։

1796ին, Բարիզի մէջ կազմուեցաւ Քէս տէ Քօնթ Բուռանի առեւտր. ընկերակցութիւն մը, որ 1800ին ձուլուեցաւ նորակազմ հաստատութեան մը հետ։ Այս երկու ձեռնարկները 1803ին կոչուեցան ՊՄՖ ՏԸ ՖԻԱՆՍ։

Պանք տը Ֆռանս, 1805ին, այսինքն իր հիմնուած թուականէն հազիւ երկու տարի ետքը, խուճապի մը մատնուե-

ցաւ և ստիպուեցաւ իրեն գիմղներուն և պանքտոմսի փոխարէն իրենց դրամը պահանջողներուն մասին տնօրինութիւն մը ընել : 1813ին կ'սկսի դրամական տագնապ մը : Այս միջոցին Պանք տը Ֆռանսի կացութեան համար, Մ. Քուրսէլ Սընէօյլ կ'ըսէ թէ պանքան հաշուեյարդարութեան ճամբան բռնած էր, և արդարեւ Պանք տը Ֆռանս պիտի իյնար, եթէ Ժագ Լաֆիթի նախագահութեան ներքեւ բարիղցի վաճառականներ Պանքային վարչութիւնը իրենց ձեռքը չառնէին : 1847ին անանկացան Փրանսական մեծ պանքաներ, որոնց պիտի հետեւէր Պանք տը Ֆռանս եթէ Փրանս. Կառավարութիւնը անոր չօգնէր մի կողմէ 350 միլիոն ֆր.ի պանքտոմս շրջաբերութեան հանելու արտօնութիւն տալով, միւս կողմէ պանքտոմսներու շրջաբերութեան բռնի ընթացք տալու հրամանն ընելով : Ըսինք վերը թէ պանքտոմսի բռնի ընթացք տալ՝ կը նշանակէ պատգին համար նոր պայմանաժամ առնել, որովհետեւ այդ կարգադրութեամբ ո՛ր և է դրամական հաստատութիւն իր պարտքին փոխարէն հնչուն դրամ տալու տեղ իր պանքտոմսը, այսինքն իր մուրհակը տալու իրաւունք կ'ունենայ : Ասիկա, իրօք, վճարմանց դադարում չէ, բայց եթէ այս պահուս լլար, կարելի էր վճարմանց դադարում կոչել :

→→→○○○○←←←

ՄԵՐ ՆՐԱՐԱՆՈՐԾՆԵՐՈՒՆ

×

Ի՞ՆՉՊԵՍ ԿԸ ՄԾԱԿՈՒԻ

ԳԵՏՆԱԽՆՁՈՐԸ [ԲԱԹԱԹԷՍ]

Որստումնասիրութիւն

→→→○○○○←←←

ՔԻՉ ՄԸ ՊԱՏՄԱԿԱՆ

Մինչև Ամերիկայի գտնուիլը մարդիկ չէին ճանչնար գետնախնձորը, որ նոր Աշխարհի գետեղերքներուն վրայ կ'աճէր վայրի վիճակի մէջ : 16րդ դարուն վերջերը, անգլիացի ծովակալ Վալթէր Րիլայ քանի մը գետնախնձոր բերաւ և մշակեց ի Լոնտոն : Անկէ ետքն էր որ այս պատուա-

կան բոյսին մշակութիւնը սկսաւ տարածուիլ Անգլիոյ, Ֆին-
լանտայի, Գերմանիոյ և յետոյ Ֆրանսայի մէջ։ Սկիզբները
չատ քիչ քանակութեամբ կը մշակուէր և կը գործածուէր
իւր կեր անասնոց և իւր սարարտացուցիչ խողբերու։ Մար-
դիկ չէին ուտեր, իրենց համար ստորնութիւն համարելով
անասնոց կերը գործածել։ Ասկէց զատ, գետնախնձորը կը
նկատուէր իւր վատառողջ սնունդ և պատճառ բորոտու-
թեան, առանց գիտնալու թէ բորոտութիւնը Միջին Դարու
հիւանդութիւն մ'է և Միջին Դարու մէջ մարդիկ գետնա-
խնձորի գոյութենէն անտեղեակ էին։

1730էն 1770՝ քառասուն տարուան շրջանի մը մէջ Ժո-
զովդական հրատարակութիւններով և ամենամեծ ջանքե-
րով հազիւ կարելի եղաւ սովորամալ ժողովուրդին հասկցնել
թէ գետնախնձորը ցորենի չափ կարեւոր է և հաց, շաքար,
ալքոլ և քացախ կը շինուի անով։ Փորձով հաստատեցին
նաեւ որ միեւնոյն տարածութեամբ դաշտ մը ցորենի յատ-
կացուելով մէկ մարդ միայն, իսկ գետնախնձորի յատկացնե-
լով երկու մարդ կարելի է սնուցանել։ Ասկէ զատ, ցոյց
տուին որ գետնախնձորը ամէն գետիններու կը յարմարի և
այն տարին որ ցորենը առատ չըլլար, գետնախնձորը կը
յաջողի և այսպէս կրնայ օժանդակ ըլլալ մարդոց սննդեան։

ԴՍՏՆԱԿԱՋՈՐԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այս օգտակար բոյսը կը վերաբերի solanéներու վտան-
գաւոր ընտանիքին, որու բոլոր անդամները վնասակար բոյ-
սեր են և ոմանք ալ խիստ թունաւոր։ Բարեբախտաբար
ջերմութիւնը ամբողջովին կ'ոչնչացնէ գետնախնձորին յոռի
յատկութիւնը և եփուած գետնախնձորը կատարելապէս ան-
վնաս և օգտակար է։

Գետնախնձորը երկար կամ կլոր կ'ըլլայ ըստ տեսիլի։
Իւրաքանչիւրին վրայ խոռոչներ կան։ Եթէ խոնաւ տեղ մը
ձգենք, այդ խոռոչներէն ծիւեր կ'արձակուին, կը մեծնան
և ծնունդ կուտան տերեւիկներու, որոնք հետզհետէ կը
բազմանան և ամբողջովին կը պատեն գետնախնձորը։ Քանի՜
մեծնան տերեւները նոյն համեմատութեամբ կը պզտիկնայ
գետնախնձորը և կուգայ վայրկեան մը՝ ուր միմիայն վրայի
մաշկը կը մնայ։ Այդ միջոցին, տերեւները կ'սկսին խամրիլ

և չորնալ, որովհետեւ իրենց սնունդը սպառած են: Եթէ փոխանակ խոնաւ տեղ մը ձգելու, հողին մէջ տնկենք, դարձեալ նոյն արդիւնքը առաջ կուգայ: Մինչեւ գետնախնձորին պարապնալը, բոյսը իրեն պէտք եղած սնունդը կըրնայ ստանալ առանց հողէն բան մը առնելու: Սակայն յետոյ տեսարանը կը փոխուի: Փոխանակ խամրելու և չորնալու, կ'ուճանայ և կը բազմանայ, որովհետեւ բոյսն սկսած է այլ ևս հողէն ստանալ իր պէտքերը:

ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ինչպէս ըսինք, գետնախնձորը իր մէջ պարունակած սնունդն սպառելէ ետք, հողին կը գիժէ իր պէտքերուն համար: Այս հողը ո՛րքան աղէկ հերկուած ըլլայ, արմատը ա՛յնքան թաւ կը կատարէ իր պաշտօնը: Ընդհակառակն եթէ հողը լաւ մշակուած չըլլայ, արմատները դժուարութիւն կը քաշեն սնունդ գտնելու և չեն կրնար պէտք եղած կատարելութեան հասնիլ: Այս պատճառաւ, ո՛րքան աշխատութիւն որ արուի գետնախնձորի յատկացուած գետնին մշակութեանը, կ'արժէ և յոգնութիւնը լիովին կը փոխարինուի: Նախ՝ աշնան մէջ գետինը խորունկ կերպով կը հերկեն և յետոյ Մարտի մէջ դարձեալ կը հերկեն, կ'աղբեն և Ապրիլի Ա. կէսին մջ կ'սկսին մշակութեան: Իբր պարարտացուցիչ կը գործածեն ագարակի աղբը, զոր կը լրացնեն հետեւեալ քիմիական աղբերով. — սիւրճեղօսփաք, խորիւր չը թողաւիօմ և նիդրադ չը սուս: Մէկ հէքդար գետնի համար յարմարագոյն չափն է 20.000 քիլօ ագարակի աղբ, հին կամ նոր, 500 քիլօ սիւրճեղօսփաք, 150 քիլօ խորիւր չը թողաւիօմ և 250 քիլօ նիդրադ չը սուս: Եթէ այս քիմիական աղբերը լցանուին, ագարակի աղբը կրնայ ասոնց պէտքը լրացնել: Միայն թէ յատկացուած չափը քիչ մը աւելցնել կարելոր է: Երկու անգամ հերկելէ և աղբելէ ետքը եթէ երկրորդ անգամ ալ հերկուի դաշտը, ապահով եղիք որ աշխատութիւնը ամենեւին պարապը չերթար: Գետինը այսպէս պարարտաւելէ ետք, կ'սկսինք մշակութեան: Նախ՝ իրարմէ 45 սնդմ. հեռաւորութեամբ և 25—30 սնդմ. խորութեամբ փոսիկներ կը բանանք, մէն մի փոսի մէջ մէկ մէկ անտախնձոր կը նետենք և հողով կը ծածկենք: Գետնա-

խնձորը տնկուեցաւ, բայց մշակին աշխատութիւնը լրացած չէ տակաւին: Մշակութենէն քանի մը օր ետքը, մաքուր արտը կը ծածկուի տեսակ տեսակ խոտերով, եթէ ասոնք ձգուին, հողին հիւթը ծծելով, կը տկարացնեն զայն: Ասոր համար պէտք է քանի մը անգամ խոտերը քաղել, և արտը մաքրել: Երբ գետնախնձորները ծլին և ամբողջ դաշտը կանաչցնեն, պէտք է հողը կակուղցնել և միեւնոյն ժամանակ կիսով չափ գոցուած փոսերը ամբողջովին լեցրնել: Սակայն մշակութիւնը դեռ չէ լրացած: Արդիւնք ստանալու համար, տակաւին աշխատել պէտք է, այսինքն ամիս մը ետքը բոյսին ցողունին շուրջը պէտք է ժողվել հողը և բոլորտիքը կակուղցնել: Եթէ սոյն գործողութիւնը երրորդ անգամ մը եւս կատարուի, ա՛լ աւելի աղէկ կ'ըլլայ: Ո՛րքան հողը կակուղ մնայ և բոյսին ցողունը հողով ծածկուած ըլլայ, այնքան առատ կ'ըլլայ բերքը:

Երբ Յուլիս և Օգոստ. ամիսները կը հասնին, ցորենի արտերը գելլինցած և տեղ տեղ հնձուած կ'ըլլան: Այս շրջանը գետնախնձորի արտին ամէնէն փառաւոր շրջանն է: Այս դեղեցիկ տեսարանը շատ չի տեսել: Ծաղիկները կամաց կամաց կ'սկսին խամրիլ և գլուխ կապած պտուղը, որ տակաւ կը մեծնայ, թուխ գոյն մը կ'առնէ և ապա կ'սկսի սեւնալ: Այս կըր որ պտուղներուն սեւութիւնը նշան է որ գետնախնձորներն իրենց կատարելութեան հասած են և այլ եւս չեն կրնար մեծնալ: Ոյրեւս քաղելու ժամը հասած է: Պղտիկ մշակութեանց մէջ չափաներով իսկ մեծ մշակութեանց մէջ մասնաւոր արօրներով կը կատարուի այս գործողութիւնը: Աւելորդ չէ ըսել որ գետնախնձորին պտուղը բանի մը չի ծառայեր, բոյսին վերի մասին արտադրութիւնն է: Իսկ մեր կերած գետնախնձորը հողին մէջ գտնուած մասին արտադրութիւնն է, որ պտուղ չէ, այլ բոյսին գոյութիւնը մշտնջենաւորող մասը:

Ա. Կիւրիւլով մեր գրածները, ըսենք որ գետնախնձորի մշակութիւնը հինգ գործողութիւններ կը պահանջէ.

1. — Հողին պատրաստութիւնը 2—3 հերկումով և աղբումով:

2. — Գետնախնձորը զետեղել փոսիկներու մէջ:

3.— Խոտերը քաղել և հողը կակուղցնել քանի մը անգամ:

4.— Բոյսին բոլորածիքը հողով լեցնել:

5.— Քաղել:

Այսքան գործողութիւն բնական է որ շատ կ'երեւայ, բայց հողը առանց աշխատութեան՝ բան մը չարտադրեր: Եթէ այս աշխատութիւնները զլացունին, արտադրութիւնը նուազ կ'ըլլայ:

Հ. Խ.

×

Այս ուսումնասիրութեան Բ. մասին մէջ ցոյց պիտի տրուին գէտնախնձորը պահելու եղանակները, ինչպէս նաեւ գէտնախնձորին տեսակներն եւ հիւանդութիւնները:



Ի՞նչ է «Նէշըներլ Պէնք»ը

×

Պանքաներուն իրարմէ ունեցած էական տարբերութիւնը պանքտոմս շրջաբերութեան հանելուն մէջ կը կայանայ: Եւրոպայի մէջ պետական ու առանձնաշնորհեալ պանքաները միայն արտօնեալ են պանքտոմս շրջաբերութեան հանելու: Բայց Ամերիկայի մէջ թէ՛ պետութիւնը, և թէ՛ տոյն հազարաւոր պանքաները, որոնք նէշըներլ կը կոչուին, կրնան պանքտոմս հանել, օրէնքին դժած սահմանին մէջ:

Ամերիկայի մէջ օրէնքը երկու կարգի կը բաժնուի. — կեդրոնական ու նահանգային: Սկզբունքով ընդունած են որ ինչ ինչ նիւթերու մասին, ինչպէս մաքսատուրքի, բանակի, արտաքին յարաբերական խնդիրներու, ծովային գործերու վրայ միայն կեդրոն կառավարութիւնը օրէնք դնէ, իսկ ադկէ դուրս, տեղական գործերու մասին՝ նահանգները իրաւասութիւն ունին իրենց յարմար տեսած ձեւով օրէնք դնելու: Պանքաները այս երկրորդ կարգին կը վերաբերին: Ուստի նահանգները իրաւասութիւն ունին իրենց սահմանին մէջ դառնուած պանքաներուն համար իրենց օգտակար դատած օրէնքները դնելու:

1835էն առաջ, Ամերիկայի մէջ միմիայն կեդրոնի պե-

տական պանքաները արտօնութիւն ունէին պանքատմա հանելու։ Այս թուականին որոշուեցաւ որ ամէն նահանգներու տեղական պանքաներ իրաւունք ունենան պանքատմա շրջաբերութեան հանելու։ 1863ին, այս սահմանը աւելի լայնցաւ, և հրատարակուած նոր կանոնադրութեան համաձայն, արտօնութիւն տրուեցաւ ամէն նեշընը պանֆայի պանքատմա շրջաբերութեան հանելու։ Այդ նոր կանոնադրութեան համեմատ, նեշընը կը կոչուին ա՛յն պանքաները, որոնք սա պայմաններով հաստատուած են ու կը գործեն։ — Նեշընը պանֆաները բաժնետէր առեւտրական ընկերութիւններ են։ Իւրաքանչիւր բաժնեթուղ՝ 10 տօլարի (125 մէճիտիէ) արժէք ունի, որ պէտք է ամբողջովին վճարուի, պանքան բացուելէն մինչեւ հինգ ամիս։ Նեշընը պանֆաներուն դրամագլուխին համար որոշ կանոն մը կայ։ Երբ այս աւետակ պանքա մը 6000 բնակիչ ունեցող քաղաքի մը մէջ բացուած է, պէտք է աւելուողն 50,000 տօլար [իբր 10,000 ոսկի] դրամագլուխ ունենայ։ 6000էն 50,000 բնակիչ ունեցող քաղաքներու մէջ հիմնուած նեշընը պանֆաները 100,000 տօլար, իսկ աւելի բնակիչ ունեցող քաղաքներու պանքաները 200,000 տօլար (40,000 ոսկի) դրամագլուխ պէտք է ունենան։ Ինչպէս կը տեսնուի, Ամերիկեան օրէնքով ո՛ր և է բաղմամարդ քաղաքի մը մէջ կարելի է 40,000 ոսկի դրամագլուխով բաժնետէր պանքա մը հիմնել։ Ասիկա մեծ դիւրութիւն մ'է։ Եւ թերեւս այս է պատճառը որ այժմ Ամերիկայի մէջ 3617 նեշընը պանֆա հիմնուած է։ 632 միլիոն տօլար դրամագլուխով։ Օրէնքը կը տրամադրէ որ 150,000 տօլար կամ այս գումարէն վար դրամագլուխ ունեցող նեշընը պանֆա մը իր դրամագլուխին հաւասար արժէքով առկուտար պետական պարտաթուղթ ճեքօ ձգէ կառավարութեան Գանձուն։ 150,000 տօլարէն վար դրամագլուխ ունեցող նեշընը պանֆա մը միայն 50,000 տօլարի արժեթուղթ պարտաւոր է յանձնել նոյն Գանձուն։ Այս պայմանները լրանալէն ետքը, պանքան նեշընը կը կոչուի, և կրնայ պանքատմա շրջաբերութեան հանել, Կառավարութեան Գանձուն յանձնած իր արժեթուղթերուն արժէքին 90 % համեմատութեամբ։

Վերջին տեղեկագրի մը համաձայն, ամերիկեան նեշընըրյ պանֆաները 230 միլիոն տոլարի պանքստոմ շրջաբերութեան հանած են : Այս պանքստոմները ամէն տեղ կ'ընդունուին, բոցի մաքսատուրքէ և հանրային պարտքերու վճարումէ : Եթէ մէկը այդ պանքստոմներէն ներկայացնէ ամերիկեան կառավարութեան, ասիկա պարտաւոր է անոնց փոխարէն պետական պանքստոմ յանձնել : Ամերիկեան կառավարութիւնը տարեկան 10 % տուրք կ'առնէ այն տոմսերէն, զորս շրջաբերութեան հանած են անհատ մը, առեւտրական ընկերութիւն մը, պետական պանքա մը : Այս ծանր տուրքը անուղղակի արդելք մ'է անոնց պանքստոմ շրջաբերութեան հանելուն : Միւս կողմէ, այս մասին, մեծ դիւրութիւն տրուած է նեշընըրյ պանֆաներուն : Այս պանքաները միայն վեց ամիսը անգամ մը $\frac{1}{2}$ % տուրք մը կը վճարեն եթէ իրենց դրամագլուխին 50 % ան ւելի քանակով պանքստոմ հանած են : Իր դրամագլուխին 50 % համեմատութեամբ պանքստոմ հանող պանքան զերծ է ո՛ր եւ է տուրք վճարելէ : Ամերիկեան կառավարութիւնը իր երկրին մէջ շրջաբերած դրամներուն և տոմսերուն մասին օրէնք մը դրած է և ասով ստանձնած է այդ պանքաներուն բոլոր գործառնութիւնները մանրամասնօրէն քննել ու հակակշռի ենթարկել : Կառավարութեան քօնթրօլքօսը տարուան մը մէջ առնուազն հինգ անգամ տեղեկագիր կ'ուղէ նեշընըրյ պանքաներէն, որոնք պարտաւոր են անմիջապէս յանձնել, երբ որ պահանջուի Քօնթրօլքօսները տարին մէկ անգամ ընդհանուր տեղեկագիր մը կը ներկայացնեն քօնկրէսին : Այդ տեղեկագրին մէջ պանքաներուն բոլոր գործառնութիւնները, անոնց վիճակը իր ամէն մանրամասնութեամբ պատկերացած են : Զոր օրինակ, տրուած տեղեկագրէ մը կը հասկցուի որ նեշընըրյ պանքաներուն մէջ 102,000 կին բաժնետէր կը գտնուին, որոնք 142 միլիոն տոլար արժէքով 1,418,562 բաժնեթուղթ ունին :

Նեշընըրյ պանքաները սովորաբար առեւտր. թուղթեր կը գեղչեն, կը գնեն ու կը ծախեն, տոկոսով փոխ դրամ կ'առնեն, ու նոյն պայմանով փոխ կուտան, ոսկի և արծաթ դրամներ ու արժէքաւոր մետաղներ կը գնեն ու կը ծախեն :

Օրէնքը բացարձակապէս արգիլած է նեշընը պանքայի մը իր դրամագլուխին $\frac{1}{10}$ էն աւելի գումար մը մէկ անհատի և կամ մէկ առեւտր. ընկերութեան խոհսի ընել. (առեւտր. թուղթերը այս սահմանին մէջ չեն): Նոյնպէս արգիլուած է որ նեշընը պանքան իր բաժնեթուղթերը իր քով պահէ կամ անոնց փոխարէն ավանս տայ: Նեշընը պանքա մը կրնայ ուղածին չափ փոխ (սեքո) դրամ առնել հասարակութենէն, պայմանաւ որ մեծ քաղաքներու մէջ հաստատուած պանքաները իրենց փոխ առած գումարին 25% , իսկ փոքր քաղաքներու մէջ հաստատուած պանքաները իրենց ստացած գումարին 15% ամերիկեան հնչուն դրամով պահեստ մը ունենան:

Հետեւեալ ընդհանուր կնիւնդիկը որոշ գաղափար մը կուտայ ամերիկեան 3600է աւելի նեշընը պանքաներուն վիճակին և գործառնութեանց տեսակին վրայ. —

Գ Ո Յ Ք		միլ. տոլար
Փոխ տուած են		2065
Պանքտոմսի չըջարեցողութեան ապահովութեան համար		
պետական գանձուն արժեթուղթ յանձնած են		228
Պետական թուղթեր թղթապանակին մէջ		42
Ջանադան բաժնեթուղթեր և պարտաթուղթեր		209
» պանքաներէ պահանջք		494
Անշարժ կալուած		100
Հնչուն դրամ		239
Պետական տոմսեր		107
Նէշընը պանքաներու պանքտոմսեր		21
Հաշուեյարդարութեան «սէռթ իֆիքա»ներ		112
Միացեալ Նահանգներու »		43
Նահանգային գանձերէ պահանջք		11
Ջանադանք		34
		<u>3,705</u>

Պ Ա Ր Տ Ք		միլ. տոլար
Դրամագլուխ		632
Պահեստ		246
Շահ բաժնելիք		88
Շըջարեցողութեան հանուած թուղթեր		199

Փոխ (աւանդ) դրամ առնուած	1869
Պանքաներու առձեռն պարտք	646
Զանազան պարտքեր	25
	3.705

Դասընթացը

Իտալերէն Առեւտր. Լեզուի

**CORSO DI
LINGUA ITALIANA COMMERCIALE**

1. Le lettere devono essere francate
2. Vi preghiamo di ricapitare le qui inchiusse lettere (al loro indirizzo)
3. La vostra lettera si è smarrita
4. Ci riferiamo alla nostra lettera di ieri
5. L'ultima nostra vi dava avviso
6. La cara vostra del 10 corr. ci è giunta a suo tempo
7. Ve lo comunicheremo per iscritto
8. Non potemmo scrivervi mercoledì passato
9. Avemmo il piacere di scrivervi il 5 del mese scorso
10. Vi prego d'indirizzare le vostre lettere per mè
11. L'ultima vostra è in data del ...
12. Abbiamo sott'occhio la [cara] vostro del 5 corr.
13. La cara vostra del 10 pp. mi giunse qui
14. Ve ne informia già coll' ultima mia del 12
15. Abbiamo scritto loro con occasione privata
16. Riservandomi il piacere di scrivervi più diffusamente fra alcuni giorni
17. Il. Sig. A. vi spiegherà meglio ch'io non lo possa fare per iscritto
18. Per evitare scritture la transazione è stata fatta verbalmente
19. Confermo il mio dispaccio d'oggi
20. Abbiamo ricevuto questa mattina il vostro dispaccio telegrafico

Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն

1. Նամակները պէտք է թեմահիւս ընել.
2. Կը խնդրենք որ ներփակեալ նամակը (իւր հասցէին) .
յանձնէք.
3. Ձեր նամակը կորսուած է.
4. Կը հաստատենք մեր երէկուան նամակը.
5. Մեր վերջին նամակը ձեզի կը տեղեկացնէր որ.
6. Այս ամսուան 10 թուակիր ձեր նամակը առհնին ստա-
ցանք.
7. Ձայն կը հաղորդենք ձեզի նամակով մը.
8. Անցեալ Չորեքշաբթի չկրցանք ձեզի գրել.
9. Անցեալ ամսու 5ին ձեզի գրելու հաճոյքն ունեցանք.
10. Կը խնդրենք որ ձեր նամակները ... միջոցով ինձ ղրկէք.
11. Ձեր վերջին նամակը ... թուականը կը կրէր.
12. Ստացած ենք (մեր ձերքին տակն է) ընթացիկ ամսոյ 5
թուակիր ձեր նամակը.
13. Անցեալ ամսուան 10 թիւ ձեր նամակը հոս ինձ հասաւ.
14. 12 թուական վերջին նամակովս արդէն ձեզի ծանուց-
ուած էր.
15. Մասնաւոր առիթով գրած ենք անոնց.
16. Ուրիշ օր մը ա'լ աւելի ընդարձակ կերպով ձեզի գրելու
հաճոյքը ինձ վերապահելով.
17. Պ. Ա. ձեզի պիտի բացատրէ աւելի լաւ, ինչ որ ես
գրով չեմ կրնար ընել.
18. Գրութեան տեղի չտալու համար, փոխանցումը բերա-
նացի պիտի ըլլայ.
19. Կը հաստատեմ այս օրուան հեռագիրս.
20. Այս առաւօտ ստացանք ձեր հեռագիրը:

ՎՐԻՊԱԿ. — «Բիրական»ի նախորդ քիւին Առեւտր. Բա-
նարանին Արշէ Բառին մէջ 78 սանդիմը կարգալ 68 սանդիմ:

ՕՐՀԱԾԻԻ

Վնարեցից 120 դր., իբրեւ «բոխմ» հրդեհի դեմ ապա-
հովագրութեան:

Հնչուն դրամ վճարած ըլլալով, Սնտուկը պահանջող
կ'ըլլայ: Այս 120 դրշ. ծախք մ'է, այսինքն զէն մը: Ուս-
տի կ'արձանագրենք այսպէս. — Սնտուկ պահանջէ և Շահ ու
զէն պարտի:

Տիար այսինչ մեզ վնարեց մեր երկու հաշուեցոյցերուն
փոխարէն 2360 դր., 2110 դր. հնչուն դրամով եւ 250
դր. ապրանքով:

2360 դրշ. իր հաշիւը վճարած ըլլալուն՝ Տիար այսինչ
պահանջող կ'ըլլայ 250 դրշին համար Ընդհ. ապրանքին և
2110 դրշ.ին համար Սնտուկին: Ուստի Օրհաշուն մէջ կ'ար-
ձանագրենք այսպէս. — Տիար այսինչ կը պահանջէ 2360 և
կը պարտին Ընդհ. Ապրանք 250 և Սնտուկ 2110 դրշ.:

Էսկիսեցինք նամբողութիւն մը ընելու համար ծախք եղաւ
100 դրու:

Ճամբորդութեան ծախքերը Շահուգէնի հաշուոյն մէջ
տեցընելու է անվրէպ: Ուստի կը գրենք. — Սնտուկ պա-
հանջէ և Շահուգէն պարտի:

* * Տիար Ա. դրամի պէտք ունի, բայց այժմ իր Սնտուկին
մէջ պատրաստ չկայ. ապա մը վերջը պիտի ունենայ: Տիար
Բ. ալ նոյնպէս: Սակայն իրենց վարկին շնորհիւ կրնան
պէտք եղած գումարը հայթայթել: Այս նպատակաւ իրենց
միջև տեղի կ'ունենան հետեւեալ գործողութիւնները. —
Տիար Ա. Տիար Բ. ի կուտայ 1500 դրշ. մուրհակ մը, ա-
միսէ մը վճարելի: Ասիկա Տիար Բ. ի համար գանձելի տոմս
մ'է, զոր կրնայ ծախել կամ պահել թղթապանակին մէջ:
Բայց որովհետեւ այժմ այդ մուրհակին փոխարէնը հնչուն
դրամով չի կրնար վճարել, ինք ալ 1500 դրշ. ի մուրհակ մը
կուտայ, ամիսէ մը վճարելի: Տիար Ա. ալ կրնայ այս թուղ-
թը պահել կամ ծախել: Այժմ երկուքն ալ դրամ հայթայթե-
լու միջոց ունին, շնորհիւ այս թուղթերուն, որոնք կը կոչ-

ուին effets de complaisance: Այս թուղթերը առեւոր. ո' և է գործողութեան մը վրայ հիմնուած չեն, վարկի չարաչար գործածում կ'ենթադրեն, և այս պատճառաւ օրէնքին կողմէ արգիլուած են և իրաւամբ, որովհետեւ փորձը ամէն օր ցոյց կուտայ որ վարկի այս գեղծումը ո'րքան ֆլասակար ու աղետալի կ'ըլլայ վաճառականութեան համար: Տեսնենք թէ այս կարգի գործողութիւն մը ինչ կերպով կ'անցնի Օրհաշուին մէջ:—

Տիար Ա. տուաւ 1500 զրլ.ի մուրհակ մը, որուն համար պահանջող կ'ըլլայ: Այս մուրհակը թղթապանակին մէջ դրուած ըլլալով, պէտք է արձանագրել նոյն հաշուոյն մուտքին կողմը, որով կ'ունենանք սա ֆոնմիւլը.—Տիար Ա. պահանջէ և Գանձելի տոմս պարտի: Բայց միւս կողմէ, Տիար Բ. ալ ամիւսէ մը վճարելի մուրհակ մը տուած է Տիար Ա.ի, որուն համար պարտական կ'ընէ զայն և այս գործողութիւնը իր Օրհաշուին մէջ կ'անցընէ սապէս.— Տիար Ա. պարտի և վճարելի տոմս պահանջէ:

Ն Մ Ո Յ Շ Ն Ե Ր

Առևտրական Թղթակցութեան

Düsseldorf, den 1 Oktober 1907

Herrn

Von Ihrem Agenten, Herrn A. hierselbst, wurden uns heute mehrere Proben diesjähriger Erbsen vorgelegt, infolgedessen wir uns veranlasst sahen, jenem Freunde einen für Sie bestimmten Auftrag zum Einkauf von etwa 200 Hektoliter der mit Nr. 2 bezeichneten Sorte zum Preise von 7 M. frei an Bord, gegen 2 Monat Accept, zu erteilen.

Indem wir diesen Auftrag hiermit bestätigen, sprechen wir zugleich die Erwartung aus, dass die Erbsen vollständig nach Muster und namentlich frei von Wurm

sind , sowie dass Sie für beste Garnierung Sorge tragen werden. Die Verladung wollen Sie per ersten Segler. Via Amsterdam , an die Herren A. B. und Söhne daselbst zu unserer weiteren Verfügung bewerkstelligen und uns Konssement darüber einsenden. Die Assekurenz besorgen wir selbst.

Mit aller Achtung B. D.

×

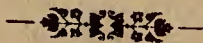
ՏիւկիսօրՖ , 1 Հոկտ. 1907

Տիար

Մեր քաղաքին ձեր գործակալը , Պ. Ա. այս տարւան լուրիայէն շատ մը նմուշներ մեզի ցոյց տուաւ այսօր : Ասիկա առիթ մը եղաւ որ ձեզի համար այդ բարեկամին հետ ապսպրանք մը ընենք 2 թիւ նշանակուած լուրիայէն , Ֆրանքօ Պօռ , ընդունելէն 2 տմիս ետք վճարելու պայմանաւ : 7 մասքէն 200 հարիւրաւիգր պիտի գնենք , ներկայիս կը հաստատենք մեր ապսպրանքը և միեւնոյն ատեն կը յայտարարենք որ լուրիաները պէտք է կատարելապէս նմանը ըլլան նմուշին , գլխաւորաբար որդնոտած չըլլան , ինչպէս նաեւ հոգ տանիք լաւագոյն եղանակաւ պատուարելու :

Վաճառքը բեռցուցէք Ամսթերտամի ճամբով մեր կողմը եկող առաջին առաքաստանաւին , և մեր քաղաքէն Տեարք ...ի հասցէին : Բեռնագիրը մեզ ղրկեցէք : Վաճառքը մենք կ'ապահովագրենք :

Յարգանքով



Դատական Բրոնիկ

Ծովային Առեւտր. Դատարան

21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Նիքոլաքի էֆ. դատ բացած էր Ալեքսանտրոս էֆ.ի դէմ և իր ծախած 56 հազար օխտ հանքածուխին փոխարժէք 170 ոսկիին գանձուիլը կը խնդրէր : Ալեքսանտրոսը

կարգացուելէ ետքը, նախագահը հարցուց բողոքեալին թէ ի՞նչ կը պատասխանէ : Ալէքսանդրոս էֆ.ի փոխանորդը յայտարարեց որ իրենք Նիքոլաքի էֆ.է ածուխ գնած չեն, ուստի պարտք չունին : Նախագահը հարցուց դատախազին թէ ի՞նչ կերպով կրնայ հաստատել որ ՅՆ հազար օխա ածուխ ծախած ու յանձնած է Ալէքսանդրոս էֆ.ի : Դատախազին փոխանորդ Ճազօբուլօ էֆ., իբր ապացոյց իր պահանջումին, երկու նամակ ներկայացուց, որոնց պարունակութիւնը սա էր.— Ալէքսանդրոս էֆ. գրած էր Նիքոլաքի էֆ.ի էրէյլիի գործակալին որ իր նաւապետը հան պիտի ժամանէ, ատիկա ո՛րչափ ածուխ որ ուզէ՝ յանձնեն, և արժէքին համար անոր ձեռքէն մուրհակ մը առնեն, ինք պատրաստ է մուրհակին փոխարժէքը անմիջապէս հատուցանելու : Ճազօբուլօ էֆ. յայտարարեց որ այս նամակը միայն կը բաւէ հաստատելու թէ Ալէքսանդրոս էֆ. առաջարկած ու յանձնարարած է որ իր նաւապետին ուզած քանակով ածուխ յանձնեն և մեր գործակալն ալ 56,000 օխա ածուխ յանձնած է նաւապետին, զոր կրնան վկանելու հաստատել : Բողոքեալին փոխանորդ Էնօմաթարխի էֆ. առարկեց որ դատախազին մէջ բերած ապացոյցները բաւական չեն հաստատելու թէ մենք Նիքոլաքի էֆ.է ածուխ գնած ենք, ու փոխարէնը պարտական ենք : Իրաւ է որ գրով մը մենք առաջարկած ենք ածուխ յանձնել մեր նաւապետին, բայց միեւնոյն ատեն նոյն գրոյն մէջ պայման դրած էինք որ՝ եթէ ածուխ յանձնեն, ի փոխարէն նաւապետին ձեռքէն մուրհակ առնեն : Իրենց համար ապացոյց այդ մուրհակը պիտի ըլլար : Գալով անոնց մեր նաւապետին ածուխ յանձնած ըլլալը վկաներով հաստատելու պարտագային, ասիկա համաձայն չէ Ծով. Առեւտր. Օրէնքի տրամադրութեանց : Մեր նաւապետը կրնայ ածուխ գնած ըլլալ, փոխարէնը վճարած ըլլալու պայմանաւ : Եւ արդէն այսպէս ալ եղած է : Մեր նաւապետը երբ ածուխ առնելու համար Նիքոլաքի էֆ.ի գործակալին դիմած է, յիշեալը մերժած է ապառիկ ածուխ յանձնել : Ուստի մենք ալ հարկադրուեցանք պանքայի մը միջոցաւ դրամ ղրկել մեր նաւապետին և կանխիկ գնել ածուխը :

խան
այս
է, ի
ածու
ստա
մեր
առա
այդ
լօ է
գրէ
յանձ
նաւ
խը
այս
չկայ
րոս
քը
առ
չէ ն
կան
խա
այդ
Անտ
չու
քօլ
ծախ
ցած
170
նաւ
չաց
որ
և զ
կրն

Այս առարկութեան պատասխանելով, Նիքսթաքիի փոխանորդ Ճաղօրուլօ էֆ. յայտարարեց թէ բողոքեալը իր այս վերջին խօսքերով կը հաստատէ որ մինչ ամուս գնուած է, ինչ որ նախապէս մերժեց։ Կ'ըսէ նաեւ որ իրենց գնած ածուխին փոխարժէքը վճարած են, այդ դրամը մենք չենք ստացած և ասոր համար ի հարկին երդում կ'ընենք։ Գալով մեր յանձնած ածուխին փոխարէն նաւապետէն մուրհակ մը առած չըլլալու կէտին, նամակ մը ունինք ձեռքերնիւ, որ այդ մասին հարկ եղած քացատրութիւնը կուտայ։ Ճաղօրուլօ էֆ. ցոյց տուաւ նամակը ուր էրէյլիի գործակալը կը գրէր հետեւեալը.— «Նաւապետը եկաւ, 56 հազար օխա ածուխ յանձնեցինք, և երբ մուրհակը ստանալու ժամանակը եկաւ, նաւապետը տուանց մուրհակը ստորագրելու, նաեւուն խորխոխը վեր առաւ և մեկնեցաւ»։ Ճաղօրուլօ էֆ. նամակին մէջ այս գրուածները պարզեց և կրկին աւելցուց թէ տարակոյս չկայ որ իրենք 56,000 օխա ածուխ յանձնած են Ալեքսանդրոս էֆ. ի հասցէին և փոխարէնը 170 ոսկի իրենց իրաւունքը կը պահանջեն յիշեալէն։

Դատախաղեալին փոխանորդը առարկեց որ հաքածուխի առուծախը շատ փափուկ գործառնութիւն մ'է, զոր կարելի չէ նամակով ու վկայով հաստատել, այլ միայն պաշտօնական գրութիւններով։ Եթէ մեր նաւապետին 56 հազար օխա հանքածուխ ծախած են, մեր նաւապետը չի կրնար այդ հանքածուխը ո'չ ծախել, ոչ ալ ցամաք հանել, առանց Անտառաց ու Հանքաց պաշտօնէութիւնէն և Մաքսային վարչութիւնէն պաշտօնական թուղթեր ձեռքը ունենալու։ Նիքսթաքի էֆ. ին իրենց յանձնարարած նաւապետին ածուխ ծախած ըլլալը խնդիր չէ։ Իրենք նաւապետէն ածուխ ստացած չեն, այս պարագային իսկ, պատրաստ են պահանջուած 170 ոսկին վճարելու, եթէ ըստ իրենց յանձնարարութեան, նաւապետէն ստորագրուած մուրհակ մը ցոյց տան։

Նախագահը յայտարարեց որ դատաւարութիւնը վերջացած է, և խորհրդակցելէ ետքը, հրամայեց դատախաղին որ ապացոյցներով հաստատէ նաւապետին ածուխ ստացած և զայն Պոլիս բերելով Ալեքսանդրոս էֆ. ի յանձնած ըլլալը։

Դատախաղին փոխանորդը՝ Ճաղօրուլօ էֆ. յայտնեց որ կրնան նաւապետին ածուխ առած ըլլալը հաստատել, բայց ի

ճակի չեն այդ ածուխը Պոլիս Ալեքսանդրոս էֆ.ի յանձնած
ըլլալը ապացուցանել:

Նախագահը կրկին խորհրդակցեցաւ և այս անգամ յայ-
տարարեց որ դատախազեալը երգում ընէ որ իր նաւապետին
միջոցաւ հանքածուխ ստացած չէ և փոխարժէք 170 ոսկին
տակաւին պարտական չէ: Երգում ընել տալու համար դա-
տաւարութիւնը ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ:

22 ՆՈՅՆՄԱՐԻ

Կարգացուեցաւ աղերսագիրը սեղանաւոր Մարգարեան
և Գարրիէլեան էֆ.ներուն, որոնք դատ բացած էին ժան և
Բօլ էֆ.ներուն դէմ, խնդրելով որ յիշեալները իրենց
պարտքը վճարեն կամ փոխարժէքը դատարանին քով
սեքօզիթօ ձգեն:

Դատախազեալներէն ներկայ էր միայն Բօլ էֆ., որ
յայտարարեց թէ ինք ժան էֆ.ի քով պաշտօնեայ մ'է, վա-
ճառական չէ. ուստի իրմէ այս դրամը պահանջել
օրինական չէ: Դատախազներուն փոխանորդը պատասխա-
նեց որ Բօլ էֆ. ժան էֆ.ին քով պաշտօնեայ չէ, այլ անոր
ընկերն է: Ասկէց զատ, յիշեալները իրարու փոխադարձ հ-
րաշխատորութեամբ ի հրամանի մուրհակ մը ստորագրած
են. ուստի իրենց պահանջած գումարը պէտք է սեքօ-
զիթօ ձգեն դատարանին քով: Բօլ էֆ. աւարկեց որ
մուրհակին գումարին մէջ օրինական սակէն աւելի
տոկոս հաշուած է, մուրհակին մէջ նշանակուած գու-
մարին կէսը միայն դրամ ստացած են, այդ գումարը
միայն սեքօզիթօ կը ձգեն:

Նախագահը, խորհրդակցելէ ետքը, հրամայեց որ դա-
տախազ Մարգարեան և Գարրիէլեան էֆ.ները երգնուն թէ
մուրհակին գումարին մէջ ֆահիշ ֆայիզ չկայ, ու յետոյ դա-
տախազեալ Բօլ և ժան էֆ.ները մուրհակին մէջ նշա-
նակուած գումարը սեքօզիթօ ձգեն:



«ՔԻՒՐԱԿՆ»

ԱՒԱՊՊՈՒՐԱՎ [Augsbourg]. — Պաւիերայի մէջ, Միւնիխէ 62 քիլօմէդր հեռու, 82,000 բնակչով ճարտարագործ քաղաք մ'է: Ունի 7 բամբակի մանարան 450,000 իւերով, 10 բամբակեղէնի գործարան 8000 և 5 հիւսարան 2000 գործատեղաններով: Ունի նաեւ թուղթի, լուցիկի, գործիքներու յատուկ բաղմամբիւ ճարտարագործական հաստատութիւններ:

ԱՒՍՏՐԱԼԱԶԻ [Australasie]. — Ովկէանիոյ անգլիական գաղթականութիւնները, որոնք կազմուած են Ա. — Աւստրալիայէ. Բ. — Թաոմանիայէ. Գ. — Նոր Զելանտայէ, կը կոչուին Աւստրալազի: Այս երկիրը ունի 7,170,067 քառ. քիլօմէդր տարածութիւն և $4\frac{1}{4}$ միլիոն բնակիչ: Աւստրալազի գերագահացապետ երկրագործ երկիր մ'է: 3 միլիոն հէքթառ տեղ մշակուած է, տարին կ'արտադրէ 400 միլիոն ֆր. արժէքով հողագործական բերքեր, որոնք կը բաղկանան 20% խտէ, 19% ցորենէ, 16% ընդեղենէ և պտուղէ, 4% վարսակէ, 4% եգիպտացորենէ, 4% խաղողէ, 14% գետնախնձորէ, 5% շաքարեղէգէ: Այս բերքերէն մեծագոյն մասը կ'արտածուին, մանաւանդ ցորենը, իբր 12 միլիոն հարիւրաւիդը տարին: Աւստրալազի ունի մեծատարած արօտավայրեր, ու այս պտածառաւ ի վիճակի է ահազին քանակով արջառ բուծանելու: Դուարարուծութեան նպաստաւոր տեղւոյն ֆիզիքական այդ նկարագրին շնորհիւ, յիսուն տարուան միջոցին, Աւստրալազիոյ մէջ, ոչխարի թիւը 24 միլիոնէն բարձրացած է 120 միլիոնի, եզինը 4 միլիոնէն 14 միլիոնի, ձիունը $\frac{1}{2}$ միլիոնէն 9 միլիոնի: Արջառային այս հարստութիւնը կ'արժէ 240 միլիոն անգլ. ոսկի և կ'արտադրէ տարին 50 միլիոն ոսկիի բերք, որուն 20 միլիոնը միայն բուրդ և 8 միլիոնը կաթ, կարագ ու պանիր:

Աւստրալազիա հարուստ է նաեւ մետաղի հանքերով: Այն ամէն մետաղները, որոնք ճարտարութեան մէջ կը գործածուին այժմ, կը գտնուին այս երկրին մէջ: Աւստրալազի, մետաղի արտադրութեան մասին, նշանաւոր դիրք մը ունեցած է իր ոսկիի հանքերով: 1852ին գտնուած են այդ հանք-

քերը, մեծ մասամբ վիքթորիայի մէջ և մինչև հիմա արտադրած են 300 միլիոն ոսկի արժէքով ձուլ ոսկի: Այժմ սովորաբար կ'արտադրեն $2\frac{1}{2}$ միլիոն ունկի, իբր 10 միլիոն ոսկի արժէքով: Ոսկին զատ ունի արծաթի, պղինձի, աւնագի, ծարրաքարի (ռաւսքի թաշր) հանքեր, որոնցմէ կ'արտադրուի տարեկան իբր 2 միլիոն անգլ. ոսկիի արծաթ, $\frac{1}{2}$ միլիոն ոսկիի պղինձ, 3,500,000 ոսկիի անագ, 500,000 ոսկիի ծարրաքար: Աւստրալազիայ զարգացումէն ի վեր 500 միլիոն ոսկիի միտաղ արտադրուած է: Այս երկրէն կ'արտածուի տարին 120 միլիոն անգլ. ոսկիի վաճառք՝ գլխաւորաբար և արժէքի կարգով՝ բուրդ, ոսկի, ցորեն և սառած միս: Օրըստօրէ կը բազմապատկին հաղորդակցութեան ճամբաներն ու միջոցները Աւստրալազիայ մէջ: 1866ին 843 քիլօմէթր երկաթուղի միայն շինուած էր, 1900ին այդ թիւը հասած է 23,000 քիլօմէթրի: Տարին կը փոխադրուի իբր 12 միլիոն թանօ վաճառք:

Եւրոպայի վաճառաշահ նաւահանգիստներէն Աւստրալազիայ կարեւոր նաւահանգիստներու միջև զանուած հեռաւորութիւնը 23էն 34 օր է: Լոնտոնէ 3է օրէն կ'երթցուի Սիւնէյ, Մելպըրն, Աաէլլոյտի նաւահանգիստները, իսկ Մարսիլիայէ 28 օրէն, քանի մը օր աւելի կամ պակաս տարբերութեամբ: Գլխաւորաբար անգլ. շոգենաւային ընկերութիւնները կ'երթեւեկեն կանոնաւորապէս Աւստրալազիայ և Եւրոպայի միջև, նոսմակ, վաճառք և ուղեւոր փոխադրելով: Աւստրալազիայ մէջ հաստատուած են 7000 նամակատան գրասենեակներ, և տարին իբր 200 միլիոն նամակ ու քարդ կը զրկուին այս երկրէն: Աշխարհի վրայ ամէնէն աւելի Աւստրալազիայէ հեռագիր կը քաշուի: Տարին 9 միլիոն հեռագիր, մարդ գլուխ 2 հատ: Ունի 75,000 քիլօմէթրի հեռագրական գիծ և 3,200 հեռագրական մասնաճիւղեր:

Աւստրալազիայ մէջ կը գործածուին անգլ. դրամները: Այս երկրին դրամական հաստատութիւններն են 22 կարեւոր պանքաներ, որոնք 25 միլիոն անգլ. ոսկի դրամագլուխ ունին: Այս պանքաներէն զատ, կան առեւտր. և դրամական ընկերակցութիւններ, խնայողական սնտուկներ, կալուածական վարկի հաստատութիւններ, ուր մթերուած են 130 միլիոն անգլ. ոսկի, յանձնուած $4\frac{1}{2}$ միլիոն թուով ժողովաւորդի մը կողմէ:

ԱՌՍՏՐԱԼԻԱ [Australie]. — Աւստրալիոյ կարեւոր մէկ մասն հինգ գաղթականութիւններու բաժնուած է. — Նոր Կալէտ , Վիքթորիա , Բուինալանտ , Հարաւային Աւստրալիա և Արեւմտեան Աւստրալիա :

Հարաւային Աւստրալիա իրր երկու միլիոն քառ. քիլոմէթր տարածութեամբ և 400,000 բնակչով գաղթավայր մ'է : Իր արտադրութիւնները , որ տարեկան 7—8 միլիոն անգլ. ոսկիի արժէք մը ունին , կը բաղկանան երկրագործական բերքերէ (2 միլ. ոսկի) , դուարաբուծութենէ (3 միլ. ոսկի) , հանքային նիւթերէ (1½ միլ. ոսկի) , անտառէ և ձկնորսութենէ քաղուած իրերէ (1¼ միլ. ոսկի) , զանազան ճարտարութիւններէ (1½ միլ. ոսկի) :

Երկրագործական բերքը գրէթէ միայն ցորենն է. — 823,825 արտավար ցորեն մշակուած է , և տարւոյն համեմատ , միջին հաշուով , իբր 2 միլիոն ոսկիի ցորեն , ալիւր և խոտ կ'արտադրուի և մեծագոյն մասը կ'արտածուի :

Հարաւային Աւստրալիա ունի 8 միլիոն ոչխար ընտիր տեսակէ , Մերինոսի մօտ սեռ մը , 750,000 եղ , 200,000 ձի : Դուարաբուծութեան մէջ գլխաւոր արտադրութիւնն է բուրդ : Մէն մի լաւ Մերինոս ոչխարէ 3½ քիլօ բուրդ կը խնդուի : Տարին 25 միլիոն քիլօ բուրդ կ'արտադրուի և կ'արտածուի , հրապարակին արժէքին համեմատ , աւելի կամ պակաս , 2 միլիոն ոսկի :

Հարաւային Աւստրալիոյ հանքերն են , իրենց արտադրութեան կարեւորութեան կարգաւ , կապար , պղինձ , ոսկի , արծաթ , անագ : Այս հանքերէն , ինչպէս ըսինք , կ'արտադրուի կէս միլիոն ոսկի արժէքով մետաղ :

Ճարտարարուեստի կողմէ ըսական զարգացած է Աւստրալիոյ այս գաղթավայրը : Ունի հազարէ աւելի մեծ ու փոքր գործարաններ երկրագործական մեքենաներու , կառաշինութեան , նաւաշինութեան և աղօրինելու : Հարաւային Աւստրալիոյ վաճառականութիւնը կը հասնի տարեկան 15—20 միլիոն անգլ. ոսկիի , կէսը արտածութիւն և կէսը ներածութիւն :

Ներածելի վաճառքներն են , իրենց կարեւորութեան կարգաւ , կապար , չուխայ , բուրդ , հանքածուխ , շաքար ,

երկաթ, մեքենայ, փայտ, պատրաստ հագուստ, նպարեղէն ևն.:

Արտածելի վաճառքներն են, բուրդ, կապար, ցորեն, ձուլ մետաղ, ալիւր, պղինձ:

Հարաւային Աւստրալիա ունի երեք նաւահանգիստ Աւտէլայիտ, Բիրրի և Տարվին. ունի նաև 40,000 թոնո տարողութեամբ 93 չոգենաւ և 220 տաղաստանաւ: Եւրոպական չոգենաւային գլխաւոր ընկերութիւններուն ամենքն ալ կանոնաւոր սպասարկութիւն հաստատած են: Ատիլիայիտի համար: Այս գաղթավայրին մէջ շինուած է 3000 քիլոմէթր երկաթուղի, նաև 700 նամակատուն (ամէն 60) բնակչի համար մէկ նամակատուն): Տարին 17 միլիոն նամակ և քառթիւ զրկուին (մարդ գլուխ 47 նամակ): Հեռագրաթելերու երկարութիւնն է 10,000 քիլոմէթր, հաստատուած են 250 հեռագրատուն, և քաշուած են 675,000 հեռագիր:

10 պոնքտներ հիմնուած են Հար. Աւստրալիոյ մէջ, որոնք մասնաճիւղեր ունին Աւստրալիոյ կարեւոր կեդրոններուն մէջ և զրասնեակներ Լոնտոնի մէջ. գրամական այս հաստատութիւններն ունին 8 միլիոն ոսկի գրամագլուխ, և 10 միլիոն ոսկիի գումար մը ձգուած է այս պոնքտներուն քով ժողովրդին կողմէ: Հար. Աւստրալիա մաքսապաշտպան դրութիւնը որդեգրած է և ներածեալ վաճառքներէն 25% մաքսատուրք կ'առնէ:

Արեւմտեան Աւստրալիա 2,527,000 քառ. քիլմ. տարածութեամբ անդլ. ընդարձակ գաղթավայր մ'է շատ ցանցաւ բնակչութեամբ: Աւստրալիոյ այս մասը հազիւ 150,000 հոգի բնակիչ ունի: Այս գաղթավայրը տարեկան բազմաթիւ ոսկի արժէքով արտադրութիւն մը ունի գլխաւորաբար արածիք, բուրդ և հանածոյ:

Ամէնէն բազմամարդ քաղաքն է Բէռզ, որ այս երկրն մայրաքաղաքն ալ է. ունի 20,000 բնակիչ:

Վաճառականութեան տեսակէտով առ այժմ մեծ կարեւորութիւն մը չունի անդլ. այս գաղթավայրը, որուն ներածութեան և արտածութեան գումարը կը հասնի 7 միլիոն անդլ. ոսկիի, իբր 2 միլիոն ոսկի արտածութիւն և մնացեալը ներածութիւն:

[Կը շարունակուի]

ԱՌԵԻՏՐԵԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

×

ԱՖԻՕՆԸ՝

Իզմիրի Հրապարակին Վրայ

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Պարսկական աֆիօնի «Ալիվա»,

ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՏ ՁԴՈՒԱԾ ԵՆ

ՓՈԽԱՆԱԿ 80% 6% «ՄՈՐՖԻՆ» ՊԱՐՈՒՆԱԿԵԼՆՈՒՆ ՀՍՄԱՐ

Իզմիրէ առնուած տեղեկութիւններ կը յայտնեն որ այս
շարժու աֆիօնի վաճառում եղած չէ հոն: Բերքին սկըզբ-
նաւորութիւնէն մինչև հիմակ Իզմիրի հրապարակը ժամանած
են 1286 կողով, մինչ անցեալ տարի նոյն ժամանակամիջո-
ցին մէջ ժամանումներն հասած էին 2957 կողովի:

Լոնտոնէ կը գրուի որ պարսկական աֆիօններու վրայ
եղած ալիվա գործառնութիւնները ետ ձգուած են, որով-
հետև հաստատուած է որ փոխանակ 80% 6% մորֆին կը
պարունակին յիշեալ աֆիօնները^(*):

Թուրքիոյ աֆիօնները նուազագոյն հաշուով 9½ և ա-
ռաւելագոյն հաշուով մինչև 13 ½ մորֆին կը պարունա-
կեն օգին նպաստաւոր կամ աննպաստ ըլլալուն համեմատ:

Պ Դ Ի Ն Ձ Ի Գ Ի Ն Ը

Բարիքէ Դեկտ. 4 թուով քաշուած հեռագիր մը կը
յայտնէ որ Սակարանին մէջ պղինձի գինը 6 շիլին կորսնցնե-
լով եղած է 61.45 սգերլին:

(*) ԾԱՆ. ԽՄԲ. — Պոլսոյ հրապարակին աֆիօնի վաճառականները
տակաւին ո՞ր եւ է ստոյգ լուր մը չեն առած այս մասին: Եւստի վե-
րապահութեամբ կը հրատարակենք Իզմիրի հրապարակէն հաղորդուած
այս լուրը:

Ս Ն Ա Ն Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

Պուլիս, Տիգրանեան խան, մանիֆաթուրայի վաճառա-
կան Պ. Արալան էֆ. Նոյմ. 22էն սկսեալ մնանկ հաշակուած
է Ծով. Առեւտր. գատարանին կողմէ: (Սապահ)

* Էնկիւրիի վաճառականներէն Ալրամաքի Բանօրուլօ
էֆ. Նոյմ. 20էն սկսեալ մնանկ հաշակուած է Պոլսոյ Ծով.
Առեւտր. գատարանին կողմէ: (Իգսամ)

Ի Ի Ն Ի Օ Ն

Էսկիլէհիւրի Առեւտր. գատարանը առեւտր. օրէնքի
243րդ յօդ.ին համեմատ, հրաւիրած է ալիւրի գործարանա-
ւէր մանկ Խր'սթօ, Գօնաթանթէն և Րուսօ էֆ. ներու պա-
հանջաւէրները որպէս զի յառաջիկայ գեկտեմբեր 1ին դա-
տարան ներկայանան և խորհրդակցին մնանկին գործերը
կարգադրելու մասին: Գործառնութեանց ընթացքէն դատե-
լով կ'երեւի որ յիշեալ մնանկները իւնիօն պիտի ըլլան:
(Իգսամ)

ՊԱՏԻՈՅ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒՄ

Էսկիլէհիւրի առեւտր. գատարանը կը ծանուցանէ որ
առժամապէս մնանկ հաշակուած քովիսիօնճի Մէհմէտ պէյին
սէնալիքներուն պատրաստած տեղեկագրէն կը տեսնուի որ
յիշեալը մնանկ վիճակի մէջ է, ուստի առեւտր. օրէնքի
150րդ յօդ.ին համաձայն, ետ առնուած է Մէհմէտ պէյի
համար նախապէս տրուած մնանկութեան վճիռը:
(Սապահ)

ԶԷՔ. — ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

		£	ֆր.	մարք	քուրօն
17	Նոյ. Ծք.	140 ¹ / ₈	22.91 ¹ / ₄	18.65	21.97
19	» Բշ.	»	22.90	»	21.95
20	» Գշ.	»	22.88 ⁵ / ₄	»	21.96
21	» Դշ.	»	»	»	»
22	» Եշ.	»	»	»	21.97
23	» Ուր.	»	»	18.61	21.98

Օտմ. գրամատան վաճառման գիններն են.

£ էէք 15—20 փարա, ֆր. էէք 80—82¹/₂ սանդիմ:

ԲԱՄԲԱԿ ՄԱՆԱԾ

Ե Ի

Կ Տ Ա Ի

Բամբակը տժան է: Եւրոպական հրապարակներու վրայ գործ չկայ: Բամբակեղէնի սպառումը նուազած է: Պատճառը յայտնի է. — Դրամի նուազութիւն և սպրուտի անհրաժեշտ նիւթերու սղութիւն: Այս վերջինները քիչ մը տժանցան: Եթէ դրամական դժուարութիւններն ալ հարթուին, այն ատեն տարակոյս չկայ որ բամբակը պիտի բարձրանայ և իր առջի գիները պիտի գտնէ: Անցեալ շաբթու Ամերիկայի մէջ 10.30էն 10.80 սէնդի, Մանչեսթրի մէջ 5.61էն 5.73 բէնայի և Հաւուի մէջ 70. 5էն 71.62 ֆր.ի բարձրացաւ:

Ամերիկայէ առնուած վերջին տեղեկութեանց համաձայն, այս տարի այդ երկրէն պիտի արտագրուի 11,600,000 հակ բամբակ, անցեալ տարուան արտագրութենէն մէկ միլիոն հակ պակաս: Բայց այս տարբերութիւնը գիներուն վրայ հիմա այնքան չի հակադգեր, որովհետեւ գործերու մէջ ոգեւորութիւն չըլլալէ զատ, հրապարակին վրայ և մանաւրաններուն մէջ ալ 1,574,000 հակ սթօք կայ, և ասիկա կրնայ այս տարուան նուազ արտագրութիւնը գոցել: Արդէն, այս տարի մինչև նոյ. 14, ընդ ամէնը 7,312,000 հակ բամբակ ստկուած է, մինչ անցեալ տարի մինչև նոյն թուականին 8,562,000 հակ ստկուած էր:

ՄԱՆԱԾԻ վրայ նշանակելի գործեր չկան: Գործարանատէրերը գին չեն կտորեր, և սակայն գնողներն ալ չեն համարձակիր յանձնարարութիւն տալ, նկատի առնելով բամբակին ինկած գինը, մանաւանդ հրապարակին վրայ զեղչի սակին բարձրութիւնը: Անցեալ շաբթու մանածի քանի մը տեսակները $\frac{1}{8}$ բէնա վրայ գրին:

ԿՏԱԻ սպառող երկիրներու մէջ գործ չկայ: Հնդկաստանէ միայն խնդրանքներ կ'ըլլան, անոնք ալ աննշան քանակով: Գործարանատէրերէն սմանք ստիպուեցան իրենց գործաւորներուն մէկ մասը ճամբել:

ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Մեր Երկրագործներուն

ՅԱՐԴԻՆ ՊԱԿԱՍԸ ԼՐԱՅՆՈՂ

ՋՐԻ ՆԻԻԹ ՄԸ

Մի քանի գաւառներէ առնուած տեղեկութիւններ կը յայտնեն որ այս տարի յարգը քիչ ըլլալուն պատճառաւ, երկրագործներէ շատեր կը փախաքին ձեռքէ հանել իրենց անասունները: Այս առթիւ դիտել կը տրուի մեր երկրագործներուն որ ՅԱՐԴԻՆ ՏԵՂԸ ԲՈՆՈՂ ՆԻԻԹ ՄԸ ՈՒՆԻՆ ԻՐՆՆՅ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ, զոր կրնան իրենց անասուններուն կերցնել առատօրէն, այն է

ԾԱՌԻ ՉՈՐՑԱԾ ՏԵՐԵԻՆԵՐԸ:

1893ին Ֆրանսայի մէջ ալ պատահեցաւ յարգի նուագութիւն և Ֆրանսացի երկրագործները ծառի տերեւ տալով անուցին իրենց կենդանիները: Պէտք է ուրեմն որ մեր երկրագործները, փոխանակ աժան զնով ծախելու իրենց անասունները, անտառներու և պարտէզներու մէջ գտնուած ծառի չոր տերեւները հաւաքեն կամ ծառերուն վրայ դրանուած և քիչ թաց եղած տերեւները ճիշտ յարգին պէս չոր տեղեր պահելով կերցնեն իրենց անասուններուն, վստահ ըլլալով որ

ԱՅՍ ՄՆՈՒՆԴԸ ՅԱՐԴԻՆ ՉԱՓ ՄՆՈՒՑԻՉ ԵՒ ՕԳՏԱԿԱՐ Է:

ԴՐԱՆՁԻԴԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նախորդ չարթու Տրապիզոնի համրով Պարոկաստան ղրկուած են հետեւեալ քանակութեամբ ապրանքներ. —

Տրապիզոնի մէջ սթօք կար	2586 հաղ
Մանիֆաթուրա	114 »
Չանազանք	147 »
	2847 »
Ուղղակի ղրկուած	289 »
	3136 »

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՅ ԳԻՆԵՐ. — 230 քիլօնոց կենդիւնորը 270 ղրան հակերու համար և 330 ղրան անտուկներու համար:

Գաղթաբեհի Հրապարակը

ՇԱՔԱՐ. — Ծախուեցաւ 4920 պարկ աւստրիական, 1740 պարկ ռուսական և մէկ վաւոն քառակուսի շաքար: Գիներն են աւստրիականին կենդինարը 87 դրշ., Պոլսոյ համար և դրանգիդով 74—75 դրշ., քառակուսի տեսակին 50 քիլոնոց սնտուկը 91 դրշ., ռուսական շաքարին կենդինարը 73 դրշ. Պոլսոյ համար և դրանգիդով 62 դրշ.:

ԽԱՀՈՒԷ. — 550 պարկ: Գիներն են Ռիդի 100 օխան 520—600 դրշ. Պոլսոյ համար և դրանգիդով 476—550 դրշ., Վէրրալինը 600—700 դրշ. Պոլսոյ համար և դրանգիդով 550—650 դրշ.:

ՅՈՐԵՆ ԵՒ ԱԼԻԻՐ

Գ Ի Ն Ե Ր Ը Կ' Ի Յ Ն Ա Ն

Աշնան ցանքի մասին հետեւեալ լուրերը կուգան ցորեն արտադրող ու սպասող գլխաւոր կեդրոններէ. — Անգլիոյ մէջ լաւագոյն պայմաններով եղաւ ցորենի աշնան ցանքը, Նոյնպէս Աւստրիոյ մէջ: Յորդ անձրեւներ արգելք եղան Հունգարիոյ մէջ ցանքը կանոնաւոր կերպով ընելու: Սլաւիոյ մէջ թէեւ բաւական առաջ տարած էին ցանքի աշխատութիւնները, բայց անձրեւներու պատճառաւ, հարկադրուեցան ընդհատել: Գերմանիայէ կը գրեն թէ երաշտութիւնը կը տիրէ հին, և մշակները տակաւին սկսած չեն աշխատելու: Արժանգինէ նպաստաւոր տեղեկութիւններ կը ժամանեն: Այս տարի 65 միլիոն հարիւրաւիդը ցորեն պիտի արտադրուի այս երկրէն: Հնդկաստանի մէջ երաշտութիւն կայ, որ կ'արգիլէ նոր ցանքի սկսելու: Արդէն այս երկրին արտադրութիւնը այս տարի շատ պակաս էր դարձեալ երաշտութեան պատճառաւ: Ռումանիոյէ կը գրեն որ տակաւին ձիւն եկած չէ, բայց հոգը սառած է, ինչ որ կը մնասէ նոր տունկերուն:

ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ Ժամանեց անգեալ չարթու 3050 թօն ցորեն և 49,325 պարկ ալիւր:

Նախընթաց շաբթու ժամանած էր 781 թօն ցորեն և 27140 պարկ ալիւր:

Եւրոպական հրապարակներուն վրայ ցորենի գինին

իյնալուն Հետեւանքով, Պոլսոյ մէջ ալ ցորենի գինը ինկաւ :
Կախուղ Կաղաւն 55 փր.էն 54 փր.ի, Ա.ը 54էն 53ի, Բ.ը
53էն 52ի, Խառն տեսակը 49—51½էն 47—46 փարայի ին-
կաւ : Նոյնպէս կարծր ցորենի Ա. տեսակը 59 փր.էն 56 փր.ի
Բ.ը 58էն 55ի Գ.ը 55—56½ն 52—53ի և Պրայիլայինը 52—
54էն 51—53 փր.ի իջաւ :

Պոլսոյ հրապարակին վրայ ալիւրի գիներուն մէջ փոփո-
խութիւն մը չկայ : Անցեալ շարթուան ներածուած ալիւր-
ներուն 10950 պարկը Մարսիլիայէ, 3750ը Իտալական նա-
ւահանգիստներէ, 1450ը Օտեսայէ, 1000 պարկը Իզմիրէ,
600ը Վառնայէ և 575ը Ռուսական ժամանեցին :

ՄԵՏԱՔԱ ԵՒ ԽՈՉԱՎ

ԳՐԵՆԻՐԸ ԿԻՅՆԱՆ

Տակաւին փոխուած չէ Ե. րոպայի մետաքսի հրապարակ-
ներու կացութիւնը : Գործ չկայ, գիները կ'իյնան : Պրուսայի
լաւ վաճառքին Բ. տեսակը Լիօնի հրապարակին վրայ ին-
կաւ 48—50 Ֆր.ի : Նախընթաց շարթու 50—51 Ֆր. կ'արժէր :

Այս վաճառքին գինը Պոլսոյ հրապարակին վրայ փոփո-
խում չկրեց և կ'արժէ 225 դր. օրսան :

Մարսիլիոյ հրապարակին վրայ, խողակին գիները բար-
ձրացան և Սիլանիկի խողակը 12½ն 13ի, Պրուսայի, Էտր-
նէի և Պանտրիլայինը 12.50էն 13ի. Պարսկականը 11.70էն
11.75ի և Ռուսականը 12էն 12.50ի ելան :

×

ՔԱՐԻԻՂ. — Հրապարակը թոյլ է, Պաթումի թիթեղով
քարիւղը սպառած է. անոր տեղ սնտուկովը կը ծախուի :
Այս ալ շատ շատ չաբաթ մը կրնայ բաւել : Դրանգիթի գործ
չկայ հրապարակին վրայ : Պոլսոյ մէջ գիներն են. —

	սեղակաւ	դրանգիթ
Ռուսական	սնտկ. 37 թիթ. 35	սնտկ. 29½ թիթ. 27½
Ամերիկեան	» — » 33	» — »
Ռուսական	» — » 29	» 25½ » 23½
Ատլանդիք	» 52 » —	» — »

ԳԵՏՆԱԽՆՁՈՐ.—Նախորդ շարթու 217½ պարկ գետնա-
խնձոր ժամանեց Պոլիս և գիներն ինկան : Ատաբազարի տե-

սակը կ'արժէ 34—3), նարուիինը՝ 42—44 և Մարսիլիայինը՝ 44—46 ղրշ., նախընթաց արթուն գիներէն 2 ղրշ. պահաս: Այս շարթուան Պոլիս հասած վաճառքներու մեծ մասը՝ 122½ պարկը՝ Ատաբազարի արտադրութիւն էր: 300 պարկը Նաբուիէ և 650 պարկը Մարսիլիայէ ներածուեցաւ:

Արտածութիւն

Թիֆթիկ. — Ծախուեցաւ 99 հակ, Պէյբազարի և Քէօթահայի ապրանք, զոր գնեցին Տեարք Փափաղօղլու Որդիք 20—20½ ղրշ.էն:

Գարի. — 10,000 քիւէ: Անատօլուի կֆսդրային օխան կ'արժէ 44 փր. Ա.ը 40 և Բ.ը 39 փր.:

Եգիպտացորեն. — 2000 պարկ: Սամսոնի, Մարմարայի շրջակայից և Իզմիտի տեսակները կ'արժեն 36½—37 փր., Պանտրմայինը 36—36½ փր.:

Թռչնակեր. — Վաճառում չեղաւ: Ռոտտոդոյի տեսակը արտածութեան համար 40 և Պոլսոյ համար 41 և Կէլիպօլինը 30 փր.:

Շուշմայ. — 500 պարկ: Մերսինի նոր բերքը արտածութեան համար 129—130 փր., Եաֆայինը 127 և Ատալիայինը 125—126 փր.:

Լոթիա. — 1800 պարկ: Տրապիզոնի տեսակին 100 օխան 155—160, Բ.ը 110—115, Սելանիկի տեսակը 185—210 ղրշ.:

Սիսեռ. — 1400 պարկ: Անատօլուի տեսակը 56—57, Բ.ը 48—50, Պալքէսիւրի Ա.ը 70 և Բ.ը 66, Սուրիոյ նոր բերքը 65 փր.:

Սալեպ. — 3 պարկ, օխան 18 ղրշ.էն:

Մազը. — Գործ չեղաւ:

Կ. Պոլիս, 22 Նոյմ

Ճէնրիի Հրապարակը

Այս շարթու ալ վաճառում չեղաւ:
Գիններն են

Կեսարիոյ	տեսակ	զրշ.	5 ³ / ₄ —
Էնկիւրիէ	»	»	5 ¹ / ₂ —5 ³ / ₄
Իսկիւրի	»	»	5 —5 ¹ / ₈
Զիւլէի, Թօքատի, Զօրումի	»	»	4 ⁷ / ₈ —5

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆԲԱՅՈՒՆ հրատարակած շարաթական հաշ-
ուեկշռէն [5 Դեկտ.] կը տեսնուի որ Պանքան այս շարթու
514,000 ոսկիի աւելի գանձում ըրած է, առեւտր. թուղթե-
րը 1,139,000 ոսկի պակսած են, պանքտոմներու պահեստը
աւելցած է 47,000 ոսկի, ուստի պահեստի համեմատութիւնը
եղած է 4 4,02⁹/₁₀. անցեալ շարթուան համեմատութիւնն էր
42,83⁹/₁₀:

Ղալաթիոյ Սակարանը

Այս շարթու ալ շարունակեց Ղալաթիոյ Սակարանին
մէջ գործառնութեանց սգեւորութիւնը և գլխաւոր արժե-
թուղթերու գիները աւելի բարձրացան:

Օսմ. Միացեալը 101էն ելաւ 101³/₄ի, Բում. Երկաթու-
ղին 1 ֆր. բարձրացաւ և կ'արժէ 161³/₈ ֆր.: Դրամական
հաստատութիւններու արժեթուղթերուն գիները գրեթէ
փոխուած չեն: Օսմ. Պանքան կ'արժէ 19,10, Պանք տը Սա-
լօնիք՝ 13, մէկ ֆրանք անցեալ շարաթուընէ պակաս,
Պանք տը Մէթըլէն՝ 5,20: Հանքալին թուղթերէն Էրէլլին
275էն բարձրացաւ 306ի, Քաստնտրան շատ քիչ վրայ դրաւ
և ելաւ 109¹/₂ի և իսկ Պալիա Բարապտըն 472էն
ինկաւ 438ի, ինչ որ արամորանական չէ: Քարասու առան-
ձնաշնորհեալը 42¹/₂էն ինկաւ 37ի, իսկ սովորականը՝ 33¹/₂էն
32ի: Անատոլու Երկաթուղին 507 ֆր.էն կորսնցուց 2 ֆր.,
և բաժնեթուղթը 16.25էն իջաւ 16ի:

Մեսաղներու Հրապարակը

Երկաթ ձող պելժ.	կենդինարը զրշ.	50
» » շուէտ.	» »	76
» T [Girders]	» »	55
Պողպատ 50 քիլօնոց անտուկը	» »	92
Անագ կենդինարը	» »	1070
Թիթեղ 2 անտուկը	» »	194
Պղինձ օխան	» »	15 ¹ / ₂
Զինկօ »	» »	4 ¹ / ₂

ԱՌԵԼՈՒՐԻ ԿԵԱՆՈՐ

ԳԱԻԱՌԵՐՈՒ ՄԷՉ

×

Ամասիայէն Յ. Գարամանեան հփ. կը գրէ մեզ Նոյս.
13 թուով. —

Մեր հրապարակին վրայ ընտիր ալիւրի պարկը կ'արժէ
98—100 դրուշ: Հաւկիթի գինը օրէ օր բարձրանալու վրայ
է: Այժմ 100 հատը 27—29 դշ. է: Կարագին օխան կը ծախ-
ուի 11—12 դշ.ի:

Տեղւոյս տօնավաճառին մէջ ծախուելու համար բերուած
անասուններէն մինչեւ 600 դշ.ի մասցու կովեր վաճառուե-
ցան, անցեալ տարուընէ աւելի սուղ: Այս սղութիւնը
արդիւնք կ'ենթադրուի վերջերս ամէն կողմ տեղացող բա-
րերար անձրեւներու: Անանացանը թէեւ քիչ մը ուշացաւ,
սակայն միջինէն քիչ մը բարձր յաջողութիւնով ցանուեցաւ:
Վերջերս ճերմակ—ծայր թէյի վրայ 30—40 % արժէքի
բարձրացում առաջ եկաւ: Հաճեցէք ասոր պատճառը բա-
ցատել [Յաջորդ թուով. Ծ. ԽՄԲ.]

ԲՈՒՐԴ ԵՒ ՄՈՐԹ

Մարսիլիոյ մեր թղթակիցներ՝ M. M. les fils de Gi-
raud Frères՝ կը գրեն Նոյս. 2է թուով. —

Եւրոպական մեծ հրապարակներու վրայ կատարուած
բուրգի աճարդներուն մէջ գիները 7—10⁰/₁₀ անկում մը ցոյց
տուին: Մարսիլիոյ հրապարակին վրայ ալ գիները տկար
են: Ապրանք ունեցողները կը փափաքին ծախել, բայց
իրենց պահանջած գիները չեն յարմարիր գնորդներուն:
Սթօքը ձեռքէ հանելու համար գիներու զեղչ մը անհրաժեշտ
է: Սուրիոյ բուրգերուն գիները բաղդատարար բռնուած
են: Ուրֆայի լուացուած տեսակը անուանապէս կ'արժէ 250
ֆր.: Հնդէպի տեսակները ծախուեցան 140—170 ֆր.ի: Էն-
կիւրիի լուացուած բուրգին գինն է 242.50 ֆր. իսկ Ծախ-
ցա—Օրտուի լուացուած տեսակինը՝ 245 ֆր.: Այս տեսակը
դիւրաւ կը ծախուի:

* * * Կովի մորթերու վրայ քիչ գործ կայ, բայց գիները
ցարդ հաստատուն են: Պաղտատի աղած տեսակին 50 քիւն
կ'արժէ 75 ֆր.: Այծի մորթ շատ չի գար և եկածն ալ գրէ-
թէ չի ծախուիր: Ոչխարի մորթին հրապարակն ալ կայուն
է: Տրապիզոնի տեսակը կ'արժէ 95—100 ֆր.:

ՏԵԱՐՑ ԱՐԵՒԵԱՆ ԵՂԱՐՑ ՇՐՋԱՐԵՐԱԿԱՆԷՆ

«ԵԱՐԱՆԴ» — Հրապարակը թուլ է: Գնորդ չկայ:

ԿՏԱԽԱՏ. — Շոգենաւ յանձնելի 65¹/₂ — 66 և վաւանի մէջ յանձնելի 63 — 64 փր.էն վաճառում եղաւ:

«ԲԷՉԻ ՏԵՐԻՍԻ» — 4 — 25 դրշ.: Հրապարակը թուլ է:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
Ծախուեցաւ [16—23 Նոյմ.]

400 հատ զանազան ճէճիւմ 4/13 ֆր.

120 » քիւլմ ծանր ապրանք » 25—28 »

Գիթրէի ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Տեսարց Այթուն օղլու եղբարց Նոյմ. 23 թուակիր շրջա-
քերականին փաղուած. —

6 պարկ ճերմակ	21	—22	դրշ.
14 » » Բ.	19	—19 ¹ / ₂	»
4 » պիօնտո	16 ¹ / ₂		»
10 » զեղլին	15 ¹ / ₄		»
21 » » Բ.	1 ¹ / ₂		»
8 » » Գ.	12 ¹ / ₄	—12 ³ / ₄	»
6 » ճալօ	7—7 ¹ / ₄	—7 ¹ / ₂	»

ՍՏԱՅԱՆՔ մեր յարգելի աշխատակից եւ հանրածանօթ քանասէր գրագէտ Յ. Գ. Մրմրեան էֆ.ի նոր երկը. 1907 ՅԱՐ ԵՒ ՅՈՎԶ. ՊՐՈՒՍԼՅԻ ՏԵՐՈՑԵՆՅ, պատկեալ Յովսէփ Իզմիրեանց գրական մրցանակով: Գիրքը կը քաղկանայ 253 էջերէ, եւ կը պարունակէ Տէրոյնեյի լուսա-տիպ պատկերն եւ հնարոյր ձեւագիրք: Յ. Մրմրեան էֆ. իրեն առանձնայատուկ գրական ճոխ լիզուով մը ճշգրտօրէն եւ իմաստասիրօրէն կը պատկերացնէ հին օրերու մարդուն՝ Տէրոյնեյի հանրական կեանքին ու իմացական գործունէութեան բոլոր դրուագները, ժամանակակից անձերու եւ անցքերու ալ խորունկ ուսումնասիրութեամբ, կ'արժէ կարդալ պատմական այս գեղեցիկ էջը, որ մասնաւոր հրապոյր մը զգեցած է Մրմրեան էֆ.ի ճկուն ու քաջալարժ գրչին տակ: Գինն է 12¹/₂ դրշ.: Կեդրոնատեղի Զարդարեան Գրատուն, Զարմարճըլար, Թիւ 24—26:

ՊՈԼԻՍ Սիրքէճի, Թրամուէյի ճամբուն վրայ Գիւլիւր Իսմայիլ փաշա խան Թիւ 12 գրասենեկին մէջ հաստատուած է Գործակալութիւն մը, որ կ'ստանձնէ լրագրական ծանուցումներու հրատարակութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով: Յաջողութիւն կը մաղթենք այս նորահաստատ Գործակալութեան:

Արտօնատէր՝ Ն. Ս. Ի. Իւթիւճեան — Տպագր. ԶԱՐԵՆ Ն. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ



ԵԹԷ ՊԵՏՔ ՈՒՆԻՔ

քառուշուէ կնիքներու, չիք այցաքարթերու
կամ ո՛ր է տպագրական յանձնարարութեան,
ինչպէս նամակագրութիւն, պահարան հաշուե-
ցուցակ, մարհակ ևն. ևն.

Իիմեցէք ՈՍՏԵՓԱՆ ՏԷՎԼԷԹԵՍԻՆ ՏՈՆՐ

Պոլիս Էսկի-Ջապրիէ Պաղտաս Օթէրիս Եսկը Բիւ 55

100 այցաքարթ

8 զրուշ

1 լեզուէ քառուշուէ կնիք

8

2 կամ 3 լեզուէ քառուշուէ կնիք 10

Բօստի ծախքը 1 զրուշ

1-5

ԲՆԺՎԱՆԱՐԱՐՈՒՄ

ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

ԵՒ ՕԺԻՏԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ՆԻԹՈՅ

ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԱՏԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի Ջապրիէ Գաւառէսի, Թիւ 63

X

Այս մեծ վաճառատունը, որ իր ապրանք տեսակներուն
ճոխութեամբ և շաւիար գիններովը հանրածանօթ է, Եւ-
րոպական առաջնակարգ գործարաններու հետ իր յարաբե-
րութեանց շնորհիւ տրամագրելի ունի պատրաստ ճոխ հա-
ւաքածոյ մը ասեղնագործութեան և օժիտի վերաբերեալ
նոր և բնտիր նիւթերու, ինչպէս մետաքսեայ կերպաներ,
աթլաս, թուիշ, թաւթա, ոսկեզօծ և արծաթեայ զուտ և
մեղմու թելեր [խաւ և խաւ սրբա], ճերմակեղէնի համար
բնտիր պոստէներ, վալանսիէն ու մետաքսէ թանթէլաներ,
ճերմակ քթան գաղղիական բնտիր շապիկի կերպաներ,
բիթէներ, գունաւոր պաթիսթներ ևն. ևն.

Զեռագործ բանուած զանազան ճոխ նիւթոց հաւաքո-
ծոյ մը պատրաստ կը գտնուի:

ՄԱՍՆԱԿՈՐ ԶԻՂԶ Ղարոցական հասնասութեանց համար,
Վաճառասան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուի ասեղնագործի
նկարիչ մը:

10-6

ՀԻՆ ՕՐԵՐ

ՊուէՏ Խաչատուր Միսախեան

Եւ իր ժամանակակից իմացականին վրայ հայեացներ

ԳՐԵՑ Յ. Գ. ՄՐԱՐԱՐՆԵՐ

19րդ դարու թուրքահայոց իմացական, բարոյական և արուեստական վիճակին վրայ ալ վաւերական յիշատակագիրներով դարդարեալ հատոր մըն է՝ 140ի չափ էջերով, որ անցեալ նշանաւոր անձանց վրայ ալ կը խօսի հոգեբանօրէն, գլխաւորապէս Պուէտ Խաչատուր Միսաքեանի վրայ, որ այդ անձանց կարկառուններէն էր՝ իրրեւ բանաստեղծ-փիլիսոփայ, 25 տարի անցուցած Բաբելոն մէջ:

Կր ծախուի Կ. Պոլիսի բոլոր գրաւաճառներուն քով, գին 7½ դրուչ:

Մեծաքանակ (20 հատէ աւելի) կանխավճար խնդրողներու և գնողներու համար կ'ըլլայ 25% զեղչ: Գրել առայս հեղինակին հասցէին, Կ. Պոլիս Չաքմաքճըլուր Պ. Պալենց և Պ. Զարդարեան գրատունները:

10—8

ԳՐԱՏՈՒՆ

Յովհաննէս Գրլընեան

ԳՐԱՎԱՃԱՌ—ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ

Գրլընեան գրատունը իր գրեական ճոխ մթերքով Մէարիֆէն արտօնուած Օսմ., Հայ., Ֆրանս., Անգլ. և Գերմ. դասագրքերու յանձնարարութիւններ կը կատարէ փութով, խնամով և դիւրամտալի պայմաններով: Գրատանս սկզբունքն է յաճախորդին շահուն մէջ փնտռել իր արդար շահը: Իր գտած համակրութեան ապացոյցն է իր յաճախորդներուն հետզհետէ աճող թիւը: Փորձ մը միայն կը բաւէ համոզուելու համար Գրատանս ճշտապահ և ուղղամիտ գործառնութեանց մասին: —

ՀԱՍՏԷ.— Գրատուն Յովհ. Գրլընեան,

Չախմաքճըլար, Կ. Պոլիս

ՃԱԳԱՐ ՄԱՔԻՆԱՍԸ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ԻԶԱՀԱԹԸ ԼԱԶԸՄԷ

ՆՕ. 4— Պու գըսոյ ճագարար ՆՕ. Յին չէշիտինտէն տիր շու իւովէ իլէ քի, չէօզկիւ թէլլէրինի եօգարըը աշարըը չէէ պիշիմինտէ աշար :

ՆՕ. 5— Սալթ աշարտան աշար չէօզկիւ թէլլէրինի, պու հալտէ տօգունան գուժաշըն կիւղէլ թարաֆը իւսթտէ (եանի եիւզտէ) օլուր : Պու գըսոյ ճագարլարըն չէնկէլէրի հէսսի պիւր պօյ աշարըն էնէր :

Եօգարտա պէյան օլունան ֆիյաթլարտան մատտա սանտըգ փալտաթ փէ եօլ մատաֆը ալընըյա ախտ տիր : Ճագարիփեդա վտան էլէ վէրիթ, միւշթէրի հագգընտա էրի մալիւմաթ ալըն իսէլ :

ՎԷՌՏՈՒ «ճագար» մաքինլարըն թուրքիա իշիւն ու մուսաճէշթի տիր ՊՕՂՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Խ Ի Թ Ա Մ

Ս Ի Մ Ո Ն

ՀԱԽԱՔԱԾՈՅ

ԸՆՏԻՐ ԳՐԱԴԱԾՈՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԳ

ԳՐԱՄԱՅԵԱՆ

Ման Ա. Հիմգերոյ Տիպ (1907)

Գրին Ե. Դանեկան

Տպագր. Վ. Միւնասեան

Նոյն. Բ. Ման Չորոյ Տիպ (1906)

Գրին Զ. Դանեկան

Այս երկու մասերը՝ իրենց ընտիր հասուածներով՝ մեր դպրոցականներուն ամենեւնի սիրելի հասոյններն եղած են իբր 20 տարիներէ ի վեր եւ իրենց այս նոր տպագրութիւններուն միջեւ աւելի նպաստակարմար կերպով նշխարած ըլլալով՝ ջերմապէս կը լանճարարուին ամեն դպրոցներու :

 **Կերտնասեղի** Վաճառական, Կ. Գ. Վ., Հանդերձ Խան, 24

ՓԱԼԱԳԱՅԵԱՆ

ԱՂԶԿԱՆՑ ԲԱՐՉՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ

ԳԻՇԵՐՈՒԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՅ

Կ. Պոլիս Գասք գիւղ Մէօհիւրսար հաստիսի.

Յրդ Տարեշրջան

Մասնագէտ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու ձեռամբ, տոհմային ուսումներէ և գիտական անհրաժեշտ ծանօթութիւններէ զատ, հիմնական կերպով կ'աւանդուին Հայերէն, Օսմաներէն, Ֆրանսերէն, Անգղիերէն և Գերմաներէն լեզուները՝ հանդերձ խօնելովարժարթեամբ (բնարիֆ), ինչպէս նաեւ Գծագրութիւն, Տնարարութիւն, Կար ու Ձեռ, Լեռնաշրջանութեան զանազան տեսակները (ձեռքով և մեքենայով), ձայնական և գործիական երաժշտութիւն, մասնաւորապէս Իպչնակ և Զուլթակ, Գիշերօթիկները կը վայելեն կատարեալ սնունդ և քնտանեկան անթերի խնամք առողջապահիկ պայմաններու մէջ։— Բանակցութեան համար դիմելի վարժարան առ Տեսուչն կամ առ Տեսչուհին Մանրամասն տեղեկութիւն կարելի է ստանալ նաեւ, Գշ. Ե, Շր. օրերը ժամը 5էն 9 զիմելովի Գրատուն «ԳԱՐՈՒԻՆ» Մեծ Նոր խան, վերի յարկ, թիւ 55.

Հիմնադիր-Տնօրէն

Ե. Գ. ՓԱԼԱԳԱՅԵԱՆ

15—14

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ազգային, զանազան եւ քաղաքական. — Բաժանորդագրութիւն տալիս. — Կ. Պոլսոյ համար 80 զրշ., վեցամսեայ 45 զրշ., դասաւանդներու համար տարեկան 108 զրշ., վեցամսեայ 60 զրշ., օտար երկիրներու համար տարեկան 35 Ֆր., վեցամսեայ 20 Ֆր.: Զեռքէ վաճառու՝ քաղաք փառաւ. ԱՐԵՒԵԼՔ հրապարակ կ'ելլէ ամէն օր, կէս օրին, խնամեալ բոլանդակութեամբ, քնտիր յօդուածներով, թարմ լուրերով ու նորագոյն տեղեկութիւններով. ԱՐԵՒԵԼՔ, իր վերականգնուած խմբագրութեամբ եւ իր կարող աշխատակիցներով, առաջնակարգ տեղ մը կը գրաւէ տեղական հայ մամուլին մէջ, իր առաւելութիւններէն մէկն է ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ ըլլալու հանգամանքը, որով իր բնիկ երջողներուն կը ներկայացնէ պարբերաբար Մանօթ Դէմքեր եւ երբեմն ալ տեսարաններ. Ոչ նուազ կը զննհատուին իր մասնագիտական յօդուածները, եկեղեցական, կրօնական, տնտեսական-սեղանաւորական, երկրագործական, եւայլն, բայց ի գրական, բանասիրական գլորուածքներէ, օրուան տեսութիւններէ, եւն. ԱՐԵՒԵԼՔի վերաբերեալ ամէն գրութիւն ու բաժանորդագրին պէտք է ուղղել Տէր և Տնօրէն Գարեգին Էֆ. Պոյաճեանի հասցէին, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ ձառուհի, ուր հաստատուած են թերթին Տպարանն և խմբագրատունը:

ԲԻԲԼԱԿՆ «پوراکن»

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մէհմէտ Փաշա Խան, Թիւ 12

ارمنجه غزنه

در سعادت محمدپاشا خان نومرو ۱۲

Բ. ՇԵՋԱՆ

Թիւ 49

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ԵՒ ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՅ

Օգտին Համար Պատրաստուած

Գ.Ի.Ր.Բ Մ'Է

«VADE MECUM»⁶⁶ Ը

Զոր «Բիւրակն»ի Խմբագրութիւնը

Միւսիսայն իր Ընթերցողներուն

Նշանակելու համար

Պատրաստած եւ հրատարակած է գեղարուեստական շքեղ
սպագրութեամբ

ՄԱՅՐԱԲԱՂԱԲԻՍ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՎՆ ՈՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎՐ ՄԷԿՏԵՂ

ԻՆՉ Է «VADE MECUM»Ը. —

Պատասխանը կադալ Գ. կողմին վրայ

Ի Գ Ե Կ Տ Ե Մ Բ Ե Ր 1907

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՑՊԱԳՐ. ԶԱՐԵՀ Ն. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

[illegible]

→→→ 35 ←←←

12. — Կ'ընդունի Պոլսոյ ամէն լեզուէ օրաթերթերու
և հանդէսներու բաժանորդագրութիւն և ծանուցում:

ZUUSE

درس عادتده محمد اشا خاننده نومرو ۱۳

ሀገራዊ ጥያቄዎችና ጥያቄዎች

Լ. ԳՈՒԼԻՍ, ՄԷՀՆԵՏ ՓԱՇՏ. ԽԱՆՆ. 12

THE SINGER

MANUFACTURING Co.

ՍԻՆԿԵՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

400t աւելի Պասոյ վկայական
Շքադրամ

Սինկերի կարի մեքենաները, իրենց առկուսութեամբ համար
աշխարհի ամէն կողմը տարածուած են:

ԲՈՒՐ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԸ

ԲՈՒՐ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐ:

ԲՈՒՐ ԿՈՇԿԱԿԱՐՆԵՐԸ

{ Սինկերի մեքենայ միայն կը գործածեն

Մասնաճիւղեր բովանդակ թուրքիոյ մէջ

THE SINGER

Սինկերի մեքենաները կը ծախուին. —

ԲՆՐԱ

{ Շիտակ ճամբայ, Կարմառայի զիմաց
Պոնմարշէի զիմաց 343 կրկ.

ՂԱԼԱԹԻՍ

{ Սինկեր խան, Թիւնէլին խոտ
Թրամուէի կայարանին զիմաց

ՊՈԼԻՍ

{ Սուլման Համամ, Թիւ 2
Սուլման Պայագիտ, Թրամուէի կայարանին
զիմաց, Թիւ 13

ՍԻՆԿԵՐ, Չարշը Պոյու, Թիւ 120

Սինկերի կեդրոնառեղին կը գտնուի Բերա, Շիտակ ճամբայ
Թիւ 343 կրկին, Տիւզ օդու Սարգիս պէյի տունը:

50—49

THE SINGER

ԱԻԵՏԻՍ Ս. ՔԻԻԲԵԼԵԱՆ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅՈՒՅՈՒՅԻՉ

×

Լաւագոյն գներով ու պայմաններով կը վաճառէ իրեն
հասած ներածելի ապրանքները: Նոյնպէս կը գնէ և փու-
թով կը շրկէ յանձնարարուած ապրանքները ու ամէն տե-
սակ տրամիքները:

Հասց. — ԱԻԵՏԻՍ Ս. ՔԻԻԲԵԼԵԱՆ
ՈՒՐՅԱ

“VADE MECUM,” ըստ անմիջական ու ան-

ամէն վայրկեան իրենց գրպանին մէջ, իրենց ձեռքին տակ ունին ազատական ասպարէզի հետեւող բոլոր անձերը:

Բժիշկը, դեղագործը, իրաւաբանը, ճարտարագէտը չեն կրնար ըլլալ առանց վաճէ մեքօմի, որովհետեւ իրենց արուեստին ամէնէն կարեւոր ու ամէնէն գործածական ծանօթութիւնները անոր մէջ խտացած կը գտնեն ամբողջութեամբ:

Գիտութեան հրաշալի յառաջդիմութիւններուն մէջ, որոնք անհամեմատ ստուարութեան մը հասուցած են ծանօթութիւններու պաշարը, մեծ բարիք մը եղած է վաճէ մեքօմի յղացումը:

Ամէնէն պայծառ ու ամէնէն հզօր իմացականութիւնն իսկ չի՛ կրնար բովանդակօրէն ըմբռնել իր արուեստին անսահման հմտութիւնները և պէտք ունի օժանդակի մը, որ ամէն վայրկեան յիշեցնէ իրեն ի՛նչ ծանօթութեան որ կը կարօտի անմիջական կերպով:— Ահա այդ օժանդակի դերը կը կատարէ վաճէ մեքօմը:

Մեր վաճառականները և մեր բոլոր գործի մարդիկն առաւելագոյն իրաւամբ պէտք ունին այս տեսակ հրատարակութեան մը, որու կարենան դիմել ամէն վայրկեան, իրենց առօրեայ բազմազան գործառնութիւններուն մէջ անհրաժեշտ եղած անմիջական ծանօթութիւնները գտնելու համար անոր մէջ:

Բիւրակնի խմբագրութիւնը կը կարծէ ուրեմն օգտակար ծառայութիւն մը մատուցած ըլլալ, իր ընթերցողներուն տրամադրութեան տակ դնելով այսօրինակ գիրք մը, որ իր բովանդակութեամբը լիովին կը հայթայթէ առեւտրական կեանքի առօրեայ տեղեկութիւնները:

ԱՅՍ ԳԻՐԲԸ, ՈՐ ՁԵՌՔԷ ՁԻ ԾԱՆՈՒԻՐ, ԻԲՐ ՆՈՒԷՐ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ ԲԻՒՐԱԿՆԻ Գ. ՇՐՋԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ:



«Բիւրակն»ի Գ. Շրջանի նոր պայմանները՝ յաջորդ բուով: